

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.006.03.2023

Pani
Grażyna Majchrzycka
Dyrektor
Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
w Kościanie
ul. Kościelna 5a
64-000 Kościan

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/076/LPO – Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościanie, ul. Kościelna 5a, 64-000 Kościan ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Majchrzycka, Dyrektor Poradni ² , od 1 września 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Poradnię pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jakub Łakomecki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/39/2023 z 9 marca 2023 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Poradnia wywiązywała się z zadań polegających na diagnozowaniu dzieci i młodzieży w kierunku wydania opinii i orzeczeń. W mniejszym zakresie oferowała działalność terapeutyczną. Nie udzielała pomocy psychoterapeutycznej, nie realizowała grupowych zajęć terapeutycznych oraz terapii rodzin. Budynek Poradni nie był w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich mogły swobodnie poruszać się po pomieszczeniach znajdujących się na parterze budynku, natomiast brak windy osobowej uniemożliwiał im dostanie się do znajdujących się na pierwszym piętrze pomieszczeń sekretariatu lub gabinetu ze sprzętem do integracji sensorycznej. Okresowa kontrola stanu technicznego budynku wykazała zagrożenie dla bezpieczeństwa konstrukcji budynku. Dyrektor Poradni podjął w tym zakresie zalecone tymczasowe środki zaradcze.

Poradnia była odpowiedzialna za udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, ich rodzicom i nauczycielom 71 jednostek oświatowych funkcjonujących na obszarze powiatu kościańskiego (13,2 tys. uczniów) oraz dzieciom zamieszkałym na terenie powiatu, a nieuczęszczającym do przedszkoli i szkół. Pomoc tę świadczyło

¹ Dalej: Poradnia.

² Dalej: Dyrektor.

³ Do zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 23 maja 2023 r., z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

w Poradni dziewięciu psychologów (na pełen etat), sześciu pedagogów (5,5 etatu), logopedzi (1,5 etatu), tyflopadaog (0,25 etatu) oraz surdopadaog (0,1 etatu).

Procedura dotycząca wydawania opinii i orzeczeń była dwuetapowa, tj. po zgłoszeniu dziecka (telefonicznym, mailowym, czy osobistym) ustalany był termin badania diagnostycznego. Po badaniach diagnostycznych rodzic/opiekun składał wniosek o wydanie odpowiedniego dokumentu. Nie odnotowywano jednak daty pierwszego kontaktu rodzica z Poradnią, tj. zgłoszenia potrzeby udzielenia pomocy. W systemie zgłoszenie dziecka było rejestrowane – co do zasady - dopiero z datą stawienia się na pierwszą wizytę. Taki sposób działania sprawiał, że nie było możliwości ustalenia faktycznego czasu oczekiwania jaki upłynął od pierwszego zgłoszenia problemu w Poradni do zarejestrowania zgłoszenia (dnia umówionej ze specjalistą wizyty).

W związku z tym, całość procedury (od zarejestrowania formularza zgłoszeniowego, a nie od zgłoszenia potrzeby udzielenia pomocy, do wydania orzeczenia/opinii) zajmowała w 53% badanych spraw do 30 dni, w 22% - od 30 do 60 dni, w 20% - od 61 do 150 dni, a w 5% - od 150 do 200 dni. Odległe terminy wynikały m.in. z przekładania terminów przez rodziców (kwarantanna, nauka zdalna, lub bez podania przyczyny albo poinformowania Poradni), oczekiwania na badania lekarskie niezbędne do diagnozy.

Poradnia nie korzystała z możliwości pozyskania opinii nauczycieli, wychowawców, specjalistów szkolnych na temat problemów dydaktycznych i wychowawczych zgłoszonego dziecka. Takie opinie w 80 % przypadków wraz ze zgłoszeniem dostarczali rodzice. Były one - w ocenie specjalistów Poradni – zróżnicowane, w niektórych przypadkach zbyt ogólnikowe i lakonicznie sformułowane. Rodzice zgłoszonych dzieci nie wnioskowali o przekazanie szkole wydanych przez Poradnię dokumentów. Specjaliści Poradni zwracali natomiast uwagę, że problemem jest nieprzekazywanie tych dokumentów szkole także przez samych rodziców/opiekunów. Rodzice/opiekunowie nie zgadzali się na udział specjalistów szkolnych w posiedzeniach zespołów orzekających Poradni. W przypadkach, gdy ocena funkcjonowania dziecka w grupie była niezbędna dla przeprowadzenia procesu diagnostycznego, specjaliści Poradni obserwowali ucznia (po uzyskaniu przez szkołę zgody od rodziców) podczas zajęć w klasie.

W ramach bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej Poradnia przeprowadzała interwencje kryzysowe, udzielała jednorazowych indywidualnych zajęć terapeutycznych z psychologiem, pedagogiem lub logopedą oraz udzielała porad i konsultacji, w tym porad zawodowych. Realizowała zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły, a ich skala zależała od zapotrzebowania zgłaszanego przez szkoły.

Poradnia nie podejmowała działań w celu poprawy jakości pracy w zakresie wymagań stawianych wobec przedszkoli, szkół i placówek, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w procesie ewaluacji zewnętrznej oraz realizacji podstaw programowych ze względu na brak zgłoszonych przez dyrektorów jednostek oświatowych potrzeb w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w poradni.

1.1 Organem prowadzącym Poradnię był Zarząd Powiatu Kościańskiego, a terenem jej działania powiat kościański, obejmujący gminy: Czempień, Kościan, Krzywiń, Śmigiel oraz miasto Kościan. Nadzór pedagogiczny nad Poradnią sprawował Wielkopolski Kurator Oświaty. Poradnia nie posiada filii.

(akta kontroli str. 14-25)

Poradnia udzielała pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom z przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie powiatu kościańskiego. W obszarze funkcjonowania Poradni funkcjonowało 71 jednostek oświatowych, w tym:

- 30 przedszkoli,
- 25 szkół podstawowych,
- dwa technika,
- siedem liceów ogólnokształcących,
- cztery szkoły branżowe I stopnia,
- szkoła muzyczna I stopnia,
- szkoła policealna oraz
- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Według stanu na 20 marca 2023 r. do ww. placówek uczęszczało łącznie 13 261 uczniów⁶. Poradnia dysponowała bieżącymi danymi w tym zakresie (nie miała natomiast danych dotyczących liczby uczniów w latach 2020- 2021).

(akta kontroli str. 35-42)

Do zadań Poradni⁷ należało:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- udzielanie pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

Poradnia nie udzielała pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom ze szkół spoza rejonu Poradni i niezamieszkałych na tym terenie (organ prowadzący nie zawierał takich porozumień).

(akta kontroli str. 14-25)

Poradnia działa w ciągu całego roku jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne. Wymiar urlopu wypoczynkowego pracowników pedagogicznych wynosił 35 dni w przypadku zatrudnienia na pełen etat⁸. W ramach czasu pracy, w wymiarze 20 godzin na tydzień, nauczyciel realizował zajęcia prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami, albo na ich rzecz. W pozostałym wymiarze godzin⁹ nauczyciel

⁶ Zgodnie z danymi z Systemu Informacji Oświatowej (dalej: SIO).

⁷ Zadania poradni wymienione w Statucie przyjętym uchwałą 4/2015/2016 z 30 sierpnia 2016 r. (obowiązującym do 3 sierpnia 2022 r.) oraz od 3 sierpnia 2022 r. uchwałą nr 6/2021/2022.

⁸ Art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.), dalej: Karta Nauczyciela.

⁹ Czas pracy pracowników pedagogicznych wynosił maksymalnie 40 godzin tygodniowo w przypadku zatrudnienia na pełen etat.

realizował inne czynności, w tym związane z udziałem w zespołach orzekających, godziną dostępności, przygotowaniem do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

(akta kontroli str. 14-25, 43-44)

Ewidencja czasu pracy prowadzona była w systemie komputerowym, indywidualnie dla każdego specjalisty. Zawierała m.in. informacje o godzinie rozpoczęcia i zakończenia pracy w danym dniu, ilości przepracowanych godzin, z wyszczególnieniem godzin dydaktycznych oraz rodzaju i wymiarze nieobecności. Czas pracy specjalistów poświęcony na poszczególne formy pomocy ewidencjonowany był w formie papierowej w Dziennikach zajęć specjalistów, z podziałem na poszczególne dni. Poradnia nie dysponowała zestawieniami zbiorczymi i ewidencją elektroniczną w tym zakresie.

(akta kontroli str. 43-44)

Poradnia działała od poniedziałku do piątku. Sekretariat Poradni czynny był w godzinach od 7:30 do 15:30 – takie informacje zostały podane na stronie internetowej oraz drzwiach wejściowych do Poradni. Na stronie internetowej oraz na drzwiach poradni zamieszczono również informację, że pracownicy pedagogiczni pozostają do dyspozycji w późniejszych godzinach¹⁰, po wcześniejszym umówieniu wizyty.

(akta kontroli str. 1008-1014)

W Poradni, wg stanu na 14 marca 2023 r., zatrudniano: trzech pracowników administracyjnych w łącznym wymiarze 2,25 etatu¹¹ (pracownik sekretariatu, specjalista ds. kadr i administracji, księgowy) oraz trzech pracowników obsługi w wymiarze 1,25 etatu (dwie sprzątaczkę i konserwator).

(akta kontroli str. 28-29, 145)

1.2 Dyrektor utworzył – za zgodą Zarządu Powiatu Kościańskiego¹² - jedno stanowisko wicedyrektora w Poradni. Zgoda na utworzenie ww. stanowiska została wydana 22 sierpnia 2022 r., a wicedyrektor został zatrudniony od 1 września 2022 r. Osoba zatrudniona na ww. stanowisku spełniała wymagania, o których mowa w §8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r.¹³

(akta kontroli str. 8, 28-29, 45-46)

1.3 Zarząd Powiatu Kościańskiego zawarł 7 stycznia 2020 r. porozumienie z Miastem Leszmem, na mocy którego Miasto Leszno przyjęło do realizacji zadanie polegające na objęciu opieką psychologiczno-pedagogiczną dzieci i młodzież z autyzmem (w tym z Zespołem Aspergera), uczęszczających do przedszkoli, szkół lub placówek oświatowych mających siedzibę na terenie powiatu kościańskiego. Do zakresu powierzonych zadań należały:

- badania specjalistyczne,
- wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, potrzebie indywidualnego nauczania,
- wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do chwili podjęcia nauki w szkole.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że [...] *do 01.01.2022 r. nie wydawała opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju oraz orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego*

¹⁰ W poniedziałki i wtorki od 8:00 do 20:00, oraz w środy i czwartki od 8:00 do 17:00.

¹¹ Dla pracowników administracyjnych i obsługi czas pracy wynosi 40 godzin tygodniowo.

¹² Na podst. art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082 ze zm).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce (Dz. U. z 2021 r. poz. 1449 ze zm.).

ze względu na autyzm, w tym Zespół Aspergera z powodu braku wykwalifikowanej kadry oraz gabinetu ze specjalistycznym wyposażeniem w pomoce i metody diagnostyczne.

(akta kontroli str. 47-58)

Wysokość środków przeznaczonych na realizację ww. porozumienia określały umowy zawierane w poszczególnych latach:

- na 2020 rok – 26 tys. zł,
- na 2021 rok – 41 tys. zł.

Wcześniej, przed porozumieniem z Miastem Leszmem, dzieci i młodzież z diagnozą ASD z terenu powiatu kościańskiego pozostawali pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej dla Dzieci z Autyzmem w Poznaniu. Jednak z powodu zbyt dużego przeciążenia diagnozami, Poradnia w Poznaniu nie przedłużyła porozumienia z powiatem kościańskim w tym zakresie.

Uchwałą Rady Powiatu Kościańskiego z 9 listopada 2021 r.¹⁴ Poradnia w Kościanie uzyskała zgodę na rozszerzenie zakresu działalności o orzeczenia i opinie dla dzieci i młodzieży z autyzmem, w tym Zespołem Aspergera. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w ww. zakresie udzielana była w Poradni w Kościanie od 1 stycznia 2022 r.

Od 1 stycznia 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r. na badanie pod kątem ASD zgłoszono 106 dzieci.

Od 1 września 2022 r. do 23 marca 2023 r. na badanie pod kątem ASD zgłoszono 115 dzieci. Poradnia w Kościanie przyjmowała zarówno dzieci z podejrzeniem ASD oraz z już rozpoznany autyzmem bądź Zespołem Aspergera. Proces diagnostyczny obejmował następujące etapy:

- pogłębiony wywiad,
- badanie psychologiczne,
- badanie neurologopedyczne,
- badanie umiejętności społeczno – emocjonalnych,
- badanie pedagogiczne (dzieci od szóstego roku życia),
- w przypadku głębszych zaburzeń konieczne jest wyznaczenie dodatkowych terminów spotkań. Całość diagnozy uzupełnia rozpoznanie medyczne postawione przez lekarza specjalistę – wydłuża to czas ostatecznego rozpoznania i wydania dokumentów.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że *czas oczekiwania na diagnozę ASD zmienia się w ciągu roku szkolnego – od około dwóch miesięcy na początku roku szkolnego, do około sześciu miesięcy w II półroczu. Wydłużenie czasu oczekiwania wynika z konieczności diagnozowania przypadków podejrzenia ASD (badania pierwszorazowe) oraz badania ponownego związanego z koniecznością wydania orzeczeń na kolejny etap edukacyjny. Z informacji zebranych od rodziców oraz pracowników innych poradni psychologiczno – pedagogicznych wynika, że czas oczekiwania na diagnozę ASD w innych placówkach wynosi od sześciu miesięcy do półtora roku.*

(akta kontroli str. 51, 59-61)

1.4 Przyjęte koncepcje pracy Poradni na lata 2020-2023¹⁵ zawierały postanowienia i zadania wynikające z Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-

¹⁴ Nr XXXV/327/21.

¹⁵ W kontrolowanym okresie obowiązywały trzy koncepcje przyjmowane przez Radę Pedagogiczną Poradni na każdy rok szkolny.

pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych¹⁶. W dokumentach tych określono również czynności (wraz z osobami odpowiedzialnymi za ich realizację) podejmowane w ramach zadań realizowanych przez Poradnię, oraz terminy ich realizacji¹⁷. W koncepcjach pracy Poradni nie przewidziano dokonywania bieżącej i końcowej oceny zrealizowanych zadań, jednak oceny końcowe były przeprowadzane na zakończenie roku szkolnego przez Radę Pedagogiczną Poradni. Z końcowych ocen realizacji zadań Rada sporządzała wnioski płynące z nadzoru oraz działania niezbędne do wprowadzenia na ich podstawie, np. utrzymywanie dotychczasowych form współpracy z placówkami i rodzicami, bardziej szczegółowe omawianie wyników testów oraz jasny sposób formułowania wyników testów w opiniach, bardziej szczegółowy opis zaleceń. Zaangażowani w Poradni specjaliści składali sprawozdania z efektów pracy za I i II półrocze danego roku szkolnego, w których wskazywali m.in. skalę zrealizowanych zadań poradni, uczestnictwa w zespołach orzekających, zaangażowanie w prace poradni¹⁸, napotkane problemy, wnioski dotyczące dalszej pracy (własnej), wnioski pod adresem Dyrektora i rady pedagogicznej. Specjaliści wskazywali, że problemem była konieczność prowadzenia rozmów w celu uzgadniania terminów wizyt w Poradni w czasie pracy diagnostycznej i terapeutycznej. Zwracali także uwagę na trudności w pogodzeniu się rodzica z diagnozą dziecka.

W okresie objętym kontrolą (lata 2020-2023) dokumentowanie podejmowanych działań diagnozujących sytuację środowisk szkolnych, tj. zbieranie informacji z podległych jej jednostek oświatowych odnotowywane było w kartach pracy terenowej wypełnianych przez pracowników poradni. Informacje dotyczące np. istniejących problemów, potrzeb szkoleniowych lub konsultacyjnych, liczby dzieci z określonymi problemami były następnie przedstawiane Dyrektorowi w trakcie organizowanych w Poradni tzw. „godzin dostępności”¹⁹. Przykładowo, w wyniku przeprowadzonych w okresie od listopada 2020 r. do czerwca 2021 r. ankiet wśród nauczycieli z podległych placówek, w uchwale nr 1 Rady Pedagogicznej Poradni z 9 września 2021 r. postawiono wniosek, że należy bardziej szczegółowo opisywać zalecenia, zwracając większą uwagę na etap edukacyjny w którym znajduje się dziecko.

(akta kontroli str. 62-99, 117-122, 123-144)

1.5 Prowadzone w Poradni ewidencje i rejestry, w tym wykaz alfabetyczny dzieci i młodzieży korzystających z pomocy Poradni, rejestr wydanych opinii i orzeczeń sporządzane były zarówno w formie papierowej, oraz w postaci elektronicznej, w dedykowanym do tego programie komputerowym „Poradnia P-P”. Program ten umożliwiał ewidencjonowanie danych osobowych pracowników oraz dzieci zgłoszonych do Poradni, rejestrowanie zgłoszeń i wizyt, zapisywanie daty przyjęcia do poradni, wykonanych badań oraz wydanych opinii i orzeczeń.

(akta kontroli str. 102-107)

Poradnia wyposażona była w sprzęt komputerowy, skanery, drukarki, rzutniki (projektory) oraz sprzęt do monitoringu, tj.: 14 komputerów (laptopów), po jednym w każdym gabinecie oraz jeden przypisany do stanowiska księgowej, (w trzech przypadkach jeden komputer przypisany był do dwóch specjalistów). Wszystkie

¹⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 199 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie zasad działania poradni.

¹⁷ Do określenia terminów realizacji zadań stosowano określenia „według zapotrzebowania” albo „cały rok szkolny”. W poszczególnych przypadkach zakreślano ramy czasowe, np. „październik 2021 r. - czerwiec 2022 r.” lub określano konkretne dni i godziny, np. godziny dostępności – wtorki od 12:00 do 13:00.

¹⁸ Tj. realizację zadań poszerzających zakres działania poradni, udział w formach doskonalenia, wprowadzone do warsztatu pracy metody (formy) pracy, podjętą współpracę z placówkami oświatowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, udział w pracach pozastatutowych na rzecz poradni i jej pracowników.

¹⁹ Posiedzenia i konsultacje specjalistów Poradni organizowane w każdy wtorek pomiędzy 12:00 - 13:00.

komputery/laptopy posiadały dostęp do drukarki sieciowej lub drukarek indywidualnych²⁰. Sekretariat wyposażony był w komputer stacjonarny.

(akta kontroli str. 108, 1008-1014)

1.6 W kontrolowanym okresie w Poradni przeprowadzono jedną kontrolę przez organ zewnętrzny, tj. Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, której przedmiotem było wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w zakresie dotyczącym organizacji zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie zindywidualizowanej ścieżki nauczania. Kontrolę przeprowadzono 26 listopada 2020 r., a w jej wyniku nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń. W kontrolowanym okresie nie odnotowano skarg dotyczących działalności merytorycznej poradni.

(akta kontroli str. 109-116, 146)

2. Stan zatrudnienia i kwalifikacje specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2.1 W kontrolowanym okresie w Poradni zatrudnionych było maksymalnie 16 osób udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pięć posiadało staż pracy w Poradni wynoszący ponad 20 lat²¹, dwie od 10 do 20 lat a pozostałe osiem było zatrudnione w poradni do 10 lat²². Łączny wymiar zatrudnienia²³ wynosił:

- 14 specjalistów zatrudnionych na 13,1 etatu w roku 2020/2021, w tym: siedmiu psychologów (sześć etatów psychologów, 0,25 etatu surdopedagoga oraz 0,5 etatu logopedy), sześciu pedagogów (5,25 etatu pedagoga, oraz 0,1 etatu surdopedagoga) oraz jeden logopeda na pełny etat,
- 16 specjalistów w roku 2021/2022 oraz 2022/2023 zatrudnionych na 16,35 etatu, w tym dziewięciu psychologów (dziewięć etatów psychologów, 0,25 etatu surdopedagoga oraz 0,5 etatu logopedy), sześciu pedagogów (5,5 etatu pedagoga oraz 0,1 etatu surdopedagoga) oraz jeden logopeda w wymiarze pełnego etatu.

W Poradni nie było zatrudnionych psychoterapeutów.

(akta kontroli str. 149)

2.2 W okresie objętym kontrolą nawiązano stosunek pracy z dziewięcioma specjalistami, siedmioma w dziedzinie psychologii i dwoma pedagogami. W ww. okresie pracować w Poradni zaprzestało pięciu psychologów, w tym:

- w dwóch przypadkach rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło po wypowiedzeniu umowy przez pracownika,
- w trzech przypadkach stosunek pracy wygasł w związku z upływem okresu, na jaki została zawarta umowa.

Jeden pracownik (tyflopeda) korzystał z urlopu dla poratowania zdrowia²⁴. W czasie jego nieobecności zapewniono zastępstwo. W tym okresie nie wpłynęły wnioski o wydanie opinii lub orzeczenia dla dziecka / ucznia z niepełnosprawnością wzrokową.

(akta kontroli str. 149, 160-168, 1043)

²⁰ Poradnia dysponowała sześcioma drukarkami w gabinetach oraz dwoma kserokopiarkami, z których jedna pełniła funkcję drukarki sieciowej.

²¹ Tj. od 33,5 do 21 lat. Przedstawiono staż pracy specjalistów zatrudnionych na dzień 20 marca 2023 r.

²² Najkrótszy staż pracy wynosił 3 miesiące.

²³ wg stanu na 30 września lat szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

²⁴ Od 1 maja 2022 r. do 30 października 2022 r.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że: *przy obecnej ilości zgłaszających się klientów aktualna liczba pracowników (specjalistów oraz pracowników administracyjnych) jest wystarczająca. Analiza sytuacji związanej ze zwiększającą się z roku na rok liczbą spraw prawdopodobnie będzie wymagała w niedalekiej przyszłości zatrudnienia dodatkowych specjalistów.*

(akta kontroli str. 151)

2.3 W kontrolowanym okresie w Poradni zatrudniony był jeden lekarz konsultant – psychiatra, który pełnił rolę członka zespołów orzekających w Poradni. W umowie określono wynagrodzenie za udział w posiedzeniach zespołów. Określona stawka wynagrodzenia była stała i niezależna od ilości posiedzeń komisji w miesiącu oraz czasu ich trwania. W kontrolowanym okresie lekarz brał udział w posiedzeniach zespołów orzekających łącznie 123 razy²⁵. W Poradni nie zatrudniano wolontariuszy.

(akta kontroli str.152-159)

2.4 Specjaliści zatrudnieni w Poradni posiadali wykształcenie wyższe magisterskie w dziedzinach pedagogiki, pedagogiki specjalnej, psychologii oraz ukończyli studia podyplomowych na kierunkach:

- logopedii – pięciu specjalistów
- pedagogiki specjalnej - jeden,
- neurologopedii – dwóch,
- terapii i edukacji osób ze spektrum autyzmu – trzech,
- doradztwa zawodowego – dwóch,
- socjoterapii – jeden,
- terapii psychologicznej – dwóch,
- pomocy psychologiczno-pedagogicznej – jeden,
- wspomagania rozwoju dziecka – dwóch,
- ortiterapii – jeden,
- pedagogiki opiekuńczo wychowawczej - jeden,
- integracji sensorycznej – jeden,
- psychoonkologii – jeden,
- psychodietetyki - jeden,
- oligofrenopedagogiki (dwóch specjalistów), tyflopedagogiki (jeden specjalista), surdopedagogiki (jeden specjalista).

W kontrolowanym okresie dwóch psychologów (zatrudnionych w listopadzie 2022 r. i grudniu 2022 r.) nie posiadało nadanego stopnia awansu zawodowego. Pozostali specjaliści zatrudnieni posiadali tytuł nauczyciela: 12 osób nauczyciela dyplomowanego oraz cztery kontraktowego.

(akta kontroli str. 160-168)

W 2020 r. Poradnia wydatkowała na doskonalenie zawodowe nauczycieli 5 409 zł, co stanowiło 59% z zaplanowanych 9 178 zł. Dofinansowaniem objęto siedem kursów i szkoleń, wydatkując środki m.in. na: kurs „problemy diagnozy integracji sensorycznej wg aktualnego modelu dysfunkcji SID”, oraz szkolenia „Wykorzystanie ADOS-2 w praktyce klinicznej”, „Stosowanie i interpretacja Międzynarodowej Wykonaniowej skali Leiter-3”, „Afazja – od komunikacji, praktyczne zastosowanie ćwiczeń u dzieci z różnymi typami afazji”, „Zaburzenia psychiczne i rozwojowe a spektrum autyzmu” oraz „Diagnoza i terapia SIO małego dziecka...”. Udzielone dofinansowanie stanowiło równowartość 100% odpłatności w przypadku szkoleń oraz 50% odpłatności za kurs.

W 2021 r. na doskonalenie zawodowe wydatkowano 9 499 zł, co stanowiło 100% z zaplanowanych na ten cel 9 500 zł. Z ww. kwoty opłacono udział w 17

²⁵ W roku szkolnym 2020/2021 – 45 razy, w 2021/2022 – 51 razy oraz w 2022/2023 w 27 posiedzeniach.

szkoleniach, m.in. „Stosowanie i interpretacja Międzynarodowej Wykonaniowej skali Leiter-3”, „Problemy diagnozy integracji sensorycznej”, szkolenia dla dyrektorów Poradni oraz dotyczące awansu zawodowego nauczycieli, „Zaburzenia psychiczne i rozwojowe a spektrum autyzmu”, „Podstawy stosowania skali inteligencji Wechslera WISC”. Udzielone dofinansowania stanowiły równowartość 100% odpłatności.

W 2022 r. Poradnia wydatkowała na doskonalenie zawodowe nauczycieli 9 445 zł, co stanowiło 100% z zaplanowanych 9 446 zł. Dofinansowaniem objęto dziewięć szkoleń, jedno webinarium oraz udział w jednej konferencji: „Wykorzystanie ADOS-2 w praktyce klinicznej” „Odruchy posturalne – dalszy proces diagnozy neuromotorycznej”, „Autyzm”, „Zaburzenia psychiczne i rozwojowe a spektrum autyzmu”, „VB-MAPP ocena umiejętności i planowanie terapii”, Szkolenia dla nauczycieli – mediacje i trudne rozmowy z rodzicami”, szkolenia dla dyrektorów i rady pedagogicznej. „Skala inteligencji Stanford-Binet 5”. Udzielone dofinansowania stanowiły równowartość 100% odpłatności.

W 2023 r. (do 31 marca) Poradnia wydatkowała na doskonalenie zawodowe nauczycieli 350 zł, co stanowiło 2,8% z zaplanowanych 12 500 zł. Dofinansowaniem objęto jednego pracownika (pedagog), wydatkując środki m.in. na: kurs „Koordynator ds. modelowego systemu profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specyficznymi zaburzeniami w uczeniu się (dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią)”, a udzielone dofinansowanie stanowiło 50% odpłatności za kurs.

(akta kontroli str. 169-175)

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 28 marca 2023 r. specjaliści ukończyli łącznie 98 szkoleń, kursów²⁶, webinarium, konferencji związanych z wykonywaną pracą w Poradni.

(akta kontroli str. 160-168)

3. Zakres i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dzieciom i młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom.

3.1. Oferta Poradni w zakresie świadczonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej była zamieszczona na jej stronie internetowej oraz stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kościanie. Oferta szkoleniowa Poradni w roku szkolnym 2022/2023 obejmowała 20 tematów szkoleń²⁷. Oferta szkoleniowa Poradni była przekazywana drogą e-mailową do wszystkich szkół z obszaru jej działania. Wraz z ofertą przesyłano również formularz zapotrzebowania na przeprowadzenie przez pracowników Poradni zajęć psychoedukacyjnych dla nauczycieli, rodziców i uczniów.

W ofercie na lata 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 nie było ujętych zajęć terapeutycznych grupowych oraz terapii dla rodzin. W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Poradni wskazała, że brak ww. zajęć wynikał [...] z analizy informacji pozyskiwanych od klientów, którzy nie zgłaszali takiego zapotrzebowania. Po rozpoznaniu takiego zapotrzebowania, już po przygotowaniu oferty na lata 2022/2023 uruchomiono zajęcia warsztatowe dla rodziców „Szkola dla rodziców i wychowawców”. Powyższe zajęcia będą ujmowane w ofertach przygotowywanych w kolejnych latach szkolnych.

(akta kontroli str. 176-181)

²⁶ W tym również podejmowane z własnej inicjatywy udziały w szkoleniach on-line i konferencjach, za które odpłatności nie były ponoszone ze środków poradni (ponoszone we własnym zakresie przez specjalistów lub szkolenia bezpłatne).

²⁷ Przy każdym temacie zamieszczono informację o adresatach szkolenia (nauczyciele/uczniowie/rodzice), formie i czasie jego trwania, celu i treści szkolenia oraz osobie prowadzącej.

3.2 Procedura przyjmowania zgłoszeń do Poradni oraz zasady przechowywania dokumentacji zostały przyjęte zarządzeniem Dyrektora Poradni z 19 grudnia 2018 r. W załączniku nr 1 do ww. zarządzenia wskazano, że chęć uczestnictwa w badaniach zgłaszana jest osobiście w sekretariacie poradni lub telefonicznie. Osoba przyjmująca zgłoszenie wyznacza termin badania i zapisuje go w indywidualnym terminarzu, a w dniu pierwszego badania składany jest wniosek o przeprowadzenie badań. Kolejne terminy badań ustalane są indywidualnie przez specjalistów. Dodatkowo, w ww. zarządzeniu określono następujące procedury:

- postępowania diagnostycznego w Poradni,
- przyjmowania wniosków i wydawania opinii/informacji o wynikach badań,
- udzielania bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- współpracy szkoleniowej ze szkołami i przedszkolami z obszaru działania poradni,
- prowadzenia mediacji,
- interwencji kryzysowej,
- wydawania orzeczeń oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

(akta kontroli str. 182-203)

Wewnętrzne regulacje nie ustalały maksymalnego czasu oczekiwania na umówioną wizytę oraz nie wskazywały sposobu informowania o wizycie lub o jej przełożeniu z przyczyn leżących po stronie Poradni. W załączniku nr 1 wskazano, że termin wizyty uzależniony jest od daty zgłoszenia, pilności zgłaszanego problemu oraz ilości zgłoszonych dzieci²⁸. W przypadku braku możliwości przybycia w wyznaczonym terminie rodzic lub pełnoletni uczeń mają prawo ubiegać się o zmianę daty wizyty, a nieusprawiedliwione niezgłoszenie się na badanie powoduje wydłużenie czasu oczekiwania na kolejny termin.

(akta kontroli str. 186)

W Poradni dokonano podziału zadań dla specjalistów poprzez przydzielenie ich do poszczególnych placówek. Ww. podział nie został formalnie uregulowany, a wynikał z faktycznej ilości podopiecznych z danej szkoły, którzy byli objęci opieką Poradni.

(akta kontroli str. 204-213)

3.3 W kontrolowanym okresie w Poradni wydawano cztery rodzaje orzeczeń i 11 rodzajów opinii.

W roku szkolnym 2020/2021 zespół Poradni wydał 156 orzeczeń, w tym:

- 121 o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 28 o potrzebie indywidualnego nauczania;
- sześć o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- jedno w zakresie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dotyczyły uczniów:

- pięciu niesłyszących i słabosłyszących,
- jednego niewidomych i słabowidzących,
- 16 z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 57 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim,
- 14 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 17 z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- 11 zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 28 o potrzebie indywidualnego nauczania,

²⁸ Na stronie internetowej Poradni, w zakładce „Aktualności” wskazano, że ze względu na dużą ilość zgłoszeń czas oczekiwania na rozpoczęcie diagnozy ze spektrum autyzmu wynosi około 6 miesięcy.

- sześć o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- jedno o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.

W roku szkolnym 2021/2022 zespół Poradni wydał 245 orzeczeń, w tym:

- 177 o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 56 o potrzebie indywidualnego nauczania;
- 10 o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- dwa w zakresie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dotyczyły uczniów:

- sześciu niesłyszących i słabosłyszących,
- trzech słabowidzącego,
- 16 z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 75 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim,
- ośmiu z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 28 z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- 14 zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 27 z autyzmem, w tym Zespołem Aspergera,

Do 13 marca 2023 r. zespół Poradni wydał 97 orzeczeń, w tym:

- 75 o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 21 o potrzebie indywidualnego nauczania;
- jedno w zakresie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dotyczyły uczniów:

- dwóch niewidomych i słabowidzących,
- 10 z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją;
- 28 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim;
- dwóch z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 22 z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera,
- sześciu z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- pięciu zagrożonych niedostosowaniem społecznym,

Na jednego specjalistę zatrudnionego w Poradni w latach objętych kontrolą przypadają rocznie (średnio):

- w roku szkolnym 2020/2021 - 11 orzeczeń,
- w roku szkolnym 2021/2022 - 15 orzeczeń,
- w roku szkolnym 2022/2023 (do 31 marca) 6 orzeczeń.

(akta kontroli str. 149, 214-225)

W roku szkolnym 2020/2021. w Poradni wydano łącznie 486 opinii, w tym najwięcej²⁹ w sprawie:

- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 26,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej – 298,
- specyficznych trudnościach w uczeniu się – 78;

²⁹ Tj. powyżej 10 opinii danego rodzaju, które Poradnia wystawiła w okresie objętym kontrolą.

- zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu - 17,
- wczesnego wspomaganie rozwoju – 30,
- opinie innych rodzajów – 35.³⁰

W roku szkolnym 2021/2022 w Poradni wydano łącznie 661 opinii, w tym najwięcej w sprawie:

- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 57,
- zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu – 122,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej – 312,
- specyficznych trudnościach w uczeniu się – 94,
- zindywidualizowanej ścieżce nauczania – 12,
- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 35,
- odroczenia spełnienia obowiązku szkolnego – 21,
- opinie innych rodzajów – 10.

W roku szkolnym 2022/2023 (do 13 marca) w Poradni wydano łącznie 371 opinii, w tym najwięcej w sprawie:

- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 64,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej – 206,
- specyficznych trudnościach w uczeniu się – 63,
- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 28,
- opinie innych rodzajów – 10.

Na jednego specjalistę zatrudnionego w Poradni w latach objętych kontrolą przypadało rocznie (średnio):

- w roku szkolnym 2020/2021 - 35 opinii,
- w roku szkolnym 2021/2022 – 41 opinii,
- w roku szkolnym 2022/2023 (do 13 marca) - 23 opinie.

(akta kontroli str. 149, 214-225)

W kontrolowanym okresie, jeden specjalista zatrudniony w Poradni przyjmował (średnio):

- w roku szkolnym 2020/2021 – 76 uczniów (łącznie 1060),
- w roku szkolnym 2021/2022 – 89 uczniów (łącznie 1426),
- w roku szkolnym 2022/2023 (do 13 marca) - 62 uczniów (łącznie 998).

(akta kontroli str. 149, 214-225)

3.4. Analiza dokumentacji dotyczącej 60 osób, które podlegały diagnozie i dla których wydane zostały przez Poradnię odpowiednie opinie lub orzeczenia³¹, wykazała, że:

- termin pierwszego badania diagnostycznego ustalany był przez rodzica/ opiekuna z specjalistą przypisanym do placówki oświatowej, do której dane dziecko uczęszczało, a w przypadku dziecka nieobjętego jeszcze obowiązkiem szkolnym,

³⁰ Tj. opinie w sprawie przyjęcia ucznia szkoły podstawowej do oddziału przysposabiającego do pracy, o braku przeciwwskazań do wykonywania przez dziecko pracy lub innych zajęć zarobkowych, w sprawie zindywidualizowanej ścieżki nauczania, objęcia nauką w klasie terapeutycznej, zwolnienia z nauki drugiego języka, odroczenia rozpoczęcia spełnienia przez dziecko obowiązku szkolnego.

³¹ Po 20 spraw (15 opinii i 5 orzeczeń) wydanych w każdym z lat szkolnych 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 (do 31 marca).

ze względu na jego miejsce zamieszkania. Specjaliści wyznaczali termin pierwszego badania w oparciu o indywidualne terminarze,

- przeprowadzenie pierwszego badania poprzedzone było wypełnieniem przez rodzica/opiekuna druku zamieszczonego na stronie internetowej formularza zgłoszeniowego albo dostępnego na miejscu. Złożenie przez rodzica/opiekuna ww. formularza – dokonywane najczęściej w dniu ustalonej wizyty u specjalisty - traktowane było jako formalne zgłoszenie (zarejestrowanie) dziecka/ucznia do poradni. Nie odnotowywano daty pierwszego kontaktu rodzica z Poradnią – telefonicznego, mailowego lub osobistego zgłoszenia potrzeby udzielenia pomocy. Taki sposób działania sprawiał, że nie ma możliwości ustalenia faktycznego czasu oczekiwania rodzica/opiekuna prawnego i dziecka, tj. czasu jaki upłynął od pierwszego zgłoszenia problemu w Poradni do zarejestrowania zgłoszenia (dnia umówionej ze specjalistą wizyty),
- do formularza zgłoszeniowego co do zasady załączone były wymagane przez Poradnię dokumenty – w zależności od konkretnego przypadku – były to: opinia ze szkoły, do której dany uczeń uczęszcza (opatrzone datą wystawienia przed zgłoszeniem dziecka), świadectwa szkolne, kserokopie zeszytów, wydruki z e-ziennika, dokumentacja medyczna. W dniu przyjęcia wniosku specjalista przeprowadzał wywiad uzupełniający z rodzicem,
- formularze zgłoszeniowe ewidencjonowane były w wykorzystywanym w Poradni programie komputerowym „Poradnia P-P”.

Zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych³²(w odniesieniu do orzeczeń i opinii wydawanych przez ww. zespoły) oraz § 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni (w odniesieniu do pozostałych opinii wydawanych w Poradni), poradnia wydaje opinie na pisemny wniosek rodzica dziecka lub ucznia lub na pisemny wniosek pełnoletniego ucznia. Termin na wydanie opinii lub orzeczenie nie powinien być dłuższy niż 30 dni, a w sprawach szczególnie skomplikowanych 60 dni.

W 58 spośród 60 zbadanych spraw, przeprowadzenie pierwszego badania diagnostycznego przez specjalistę następowało w dniu zarejestrowania dziecka/ucznia w Poradni. W pozostałych dwóch przypadkach czas ten wynosił:

- 14 dni – sprawa 260/2021, zgłoszenie do poradni nastąpiło 26 sierpnia 2021 r., pierwsze badanie przeprowadzono 9 września 2021 r.,
- 47 dni - sprawa 248/2020; zgłoszenie do poradni nastąpiło 12 października 2022 r., pierwsze badanie przeprowadzono 28 listopada 2022 r.

Terminy te nie uwzględniają okresu pomiędzy pierwszym kontaktem rodzica/opiekuna prawnego z danym specjalistą w celu umówienia terminu wizyty w Poradni, a zarejestrowaniem w Poradni wniosku zgłoszeniowego (najczęściej w dniu tej wizyty).

Dyrektor wyjaśniła, że *Wyznaczanie klientom poradni terminów badań realizowane jest zgodnie z procedurą przyjmowania zgłoszeń do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kościanie. Stosowana jest zasada możliwie krótkiego terminu oczekiwania, co oznacza propozycję pierwszego wolnego terminu badania. Jeżeli z informacji uzyskanych od rodzica wynika, że będzie zachodziła potrzeba badań psychologicznych, pedagogicznych lub logopedycznych pracownik PPP koordynuje termin diagnozy, w miarę możliwości ustalając ww. badania w jednym dniu (o ile uzna, że nie jest to zbyt obciążające dla dziecka). Pracownik umawiający wizytę bierze także pod uwagę propozycje rodziców co do konkretnej daty/godziny przyjęcia, i jeśli to możliwe dostosowuje termin wizyty w poradni. W szczególności uzasadnionych*

³² Dz. U. z 2017 r. poz. 1743 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie orzeczeń i opinii.

przypadkach (stan po urazie, zabiegu operacyjnym, interwencja kryzysowa) termin badania ulega przyspieszeniu.

(akta kontroli str. 227-354, 356)

Po przeprowadzeniu badań diagnostycznych rodzic/opiekun składał wniosek o wydanie opinii lub orzeczenia. Od momentu zarejestrowania dziecka w Poradni do złożenia wniosku o wydanie opinii/orzeczenia upłynęło:

- od 0 do 30 dni – w 36 sprawach,
- od 31 do 60 dni - w 11 sprawach,
- od 61 do 150 dni - w 11 sprawach,
- od 151 do 200 dni - w dwóch sprawach.

Analiza trzech spraw, w których od momentu zgłoszenia do złożenia wniosku o wydanie opinii lub orzeczenia minęło najwięcej czasu wykazała, że:

- Sprawa 90/2020 – zarejestrowanie dziecka w Poradni i pierwsze badanie diagnostyczne nastąpiło 26 lutego 2020 r., a wniosek o wydanie opinii w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole złożono 2 września 2020 r., tj. po 189 dniach. W dokumentacji sprawy znajdowało się dokumentacja medyczna od lekarza neurologa, z którego wynika, że badanie dziecka przeprowadzono 1 lipca 2020 r., a wyniki rodzice dostarczyli do Poradni 25 sierpnia 2020 r.
- Sprawa 24/2019 – Sprawa 24/2019 W zgłoszeniu z 7 lutego 2022 r. rodzic wnioskował o wykonanie diagnozy w kierunku ASD, ustalono terminy badań 22 lutego 2022 r. – części psychologicznej oraz 14 kwietnia 2022 r. poszerzony wywiad oraz badanie ADOS. W wyniku przeprowadzonej diagnozy wykluczono ASD, o czym rodzic został poinformowany na spotkaniu 17 maja 2022 r. (pierwszy, pasujący matce dziecka termin). Podczas spotkania rodzic poprosił o wykonanie dodatkowej diagnozy w kierunku specyficznych trudności w uczeniu się. Ustalono terminy badań na 7 lipca 2022 r. Po przeprowadzonej diagnozie rodzic złożył wniosek o wydanie opinii 12 lipca 2022 r.
- Sprawa 148/2017 - Rodzic zgłosił się z dzieckiem na badanie 22 marca 2022 r. w kierunku diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się. Wykonano wówczas badanie psychologiczne oraz udzielono szerokiej porady i przekazano wskazówki do pracy samokształceniowej w domu. Z matką dziecka ustalono, że wykona także badanie słuchu syna oraz skonsultuje stan zdrowia z neurologiem. Podczas tej rozmowy ustalono z rodzicem dalszą procedurę obejmującą wykonanie badań pedagogicznych, logopedycznych oraz 4-miesięczną pracę w domu w celu sprawdzenia czy zgłaszane problemy poddają się korekcie. Kolejny termin kontrolnego badania psychologicznego, w porozumieniu z rodzicem, ustalono na sierpień 2022 r. Rodzic zgłosił się z dzieckiem na badanie 3 sierpnia 2022 r. i poinformował o oczekiwaniu na badanie słuchu. 26 sierpnia 2022 r. matka dziecka dostarczyła wyniki badań wskazujące na prawidłowy wynik badań oraz ćwiczenia wykonywane w domu, zgodnie z zaleceniami. Złożyła wówczas wniosek o wydanie opinii w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się.

(akta kontroli str. 227-354)

W żadnej z 60 badanych spraw³³ czas jaki upłynął pomiędzy wnioskiem rodzica o wydanie opinii lub orzeczenia, a wydaniem takiego dokumentu nie przekroczył 30 dni. Maksymalny czas oczekiwania wynosił 27 dni i dotyczył sprawy 95/2016, w której wniosek o wydanie opinii złożono 17 sierpnia 2021 r., a opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia została wydana 12 września 2022 r. W pozostałych przypadkach ww. okres wynosił:

³³ Tj. 45 opinii oraz 15 orzeczeń.

- do 10 dni – 45 przypadków,
- od 10 do 20 dni – 14 przypadków,

(akta kontroli str. 227-354)

Całość postępowania w 60 badanych sprawach, tj. okres od zarejestrowania formularza zgłoszeniowego do wydania opinii/orzeczenia, trwał:

- od 0 do 30 dni – w 32 sprawach (tj. 53% ogółu spraw),
- od 31 do 60 dni - w 13 sprawach (22%),
- od 61 do 150 dni - w 12 sprawach (20%),
- od 151 do 200 dni - w 3 sprawach (5%),

(akta kontroli str. 371-373)

3.5. Zgodnie z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzeczeń i opinii (w odniesieniu do orzeczeń i opinii wydawanych przez zespół orzekający), oraz § 5 pkt 5 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni (w przypadku pozostałych opinii), w celu uzyskania informacji o problemach dydaktycznych i wychowawczych dziecka albo pełnoletniego ucznia poradnia może zwrócić się do dyrektora właściwej placówki oświatowej o wydanie opinii przez nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów, prowadzących zajęcia z dzieckiem lub uczniem, informując o tym wnioskodawcę.

Poradnia posiadała ustalony wzór opinii o sytuacji pedagogiczno-wychowawczej, z którego korzystały jednostki oświatowe. W badanej próbie 60 spraw Poradnia nie występowała do szkoły z prośbą o wydanie opinii o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej ucznia. W badanej dokumentacji:

- 48 przypadkach opinie ze szkół dostarczane były przez rodziców/opiekunów prawnych w chwili złożenia formularza zgłoszeniowego w Poradni,
- w jednym przypadku sprawa dotyczyła dziecka nieobjętego obowiązkiem szkolnym (w wieku trzech lat),
- w 11 przypadkach w aktach sprawy nie było opinii placówki edukacyjnej³⁴.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że w ww. przypadkach [...]rodzic wnioskował o wykonanie badań nie informując o tym placówki edukacyjnej, prosząc o nieujawnianie faktu diagnozy dziecka w Poradni albo zespół orzekający uznał, iż dane uzyskane od rodziców, bądź kontakt telefoniczny z pedagogami szkolnymi/nauczycielami były wystarczające do zakończenia procesu diagnostycznego, w tym wydania stosownej opinii.

(akta kontroli str. 227-354, 371)

Specjaliści Poradni w większości dobrze oceniali dostarczone ze szkół opinie o diagnozowanych uczniach. Zwracali jednak uwagę, że niektóre z nich niedostatecznie opisywały zasoby lub trudności tych uczniów. W takich sytuacjach informacje były uzupełniane w oparciu o rozmowy telefoniczne z pedagogiem lub wychowawcą ucznia.

(akta kontroli str. 357-369)

NIK zauważa, że Poradnia występując z prośbą o wystawienie opinii przez szkołę, może wskazać jakie zagadnienia z punktu widzenia analizowanego problemu są najistotniejsze i powinny zostać opisane najbardziej szczegółowo.

Badanie ww. 60 spraw wykazało, że specjaliści Poradni w trakcie diagnozy ucznia dwa razy udawali się do szkoły w celu obserwacji jego pracy w szkole oraz cztery razy uzupełnili informacje niezbędne do diagnozowania dziecka poprzez rozmowę

³⁴ Dotyczy akt spraw: 143/2015, 418/2016, 467/2015, 260/2021, 270/2021, 255/2021, 28/2018, 429/2022, 484/2022, 458/2022, 598/2022.

telefoniczną z pracownikami szkół. Rodzice wyrazili zgodę na takie działanie w złożonych wnioskach. W przypadku wszystkich orzeczeń wydawanych przez zespół orzekający, w aktach spraw znajdowała się również pisemna diagnoza lekarska. W żadnej z badanych spraw rodzice zgłoszonych do Poradni dzieci nie wyrazili zgody na udział w posiedzeniu zespołu orzekającego przedstawicieli szkół, do których uczęszczało dane dziecko.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że *udział nauczycieli i specjalistów ze szkół w posiedzeniach zespołów orzekających nie jest konieczny. Informacje na temat funkcjonowania ucznia w szkole zawarte są w przekazywanych opiniach o sytuacji dydaktycznej ucznia, która w razie potrzeby jest uzupełniana poprzez rozmowę telefoniczną z właściwą szkołą. W szczególnie uzasadnionych przypadkach specjaliści Poradni oceniali funkcjonowanie ucznia w klasie szkolnej, co było odnotowywane w sporządzanych na tę okoliczność kartach pracy terenowej.*

Zgodnie z § 6 ust 2 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni, na pisemny wniosek odpowiednio rodziców albo pełnoletniego ucznia, poradnia przekazuje kopię opinii do przedszkola, szkoły lub placówki, do której dziecko albo pełnoletni uczeń uczęszcza. W żadnej z 45 badanych spraw rodzice/opiekunowie prawni nie wystąpili z wnioskiem o przekazanie do szkoły, do której uczęszczał uczeń, wystawionej przez Poradnię opinii. W związku z tym żadna z nich nie została przez Poradnię przekazana do szkół.

(akta kontroli str. 227-354)

3.6 W kontrolowanym okresie, poza diagnozowaniem dzieci i młodzieży w kierunku wydawanych opinii i orzeczeń, Poradnia obejmowała dzieci i młodzież albo dzieci i młodzież oraz rodziców także bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Z tej pomocy w formie jednorazowych indywidualnych zajęć terapeutycznych (w wymiarze jednej godziny) skorzystało w latach szkolnych:

- 42 osoby (dzieci, młodzież i ich rodzice) w 2020/2021 (24 osoby z psychologiem, 6 z pedagogiem oraz 12 z logopedą),
- 65 osób – w 2021/2022 (30 osób z psychologiem, 16 z pedagogiem oraz 19 z logopedą),
- 26 osób – w 2022/2023 (do końca I kwartału - 13 godzin z psychologiem, pięć z pedagogiem oraz osiem z logopedą).

Z pomocy w formie jednorazowych porad i konsultacji (w wymiarze jednej godziny) skorzystało rocznie:

- 509 uczniów oraz 10 rodzin w 2020/2021 (w tym 18 uczniów w zakresie doradztwa zawodowego),
- 237 uczniów i 18 rodzin – w 2021/2022 (w tym 122 uczniów z doradcą zawodowym),
- 137 uczniów - w 2022/2023 (do końca I kwartału, w tym 64 uczniów z doradztwa zawodowego).

Ponadto, w ramach działalności informacyjno-szkoleniowej związanej z bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną udzielono pomocy:

- 426 uczniom, i 255 rodzinom w 2021/2022,
- 110 rodzinom w 2022/2023.

Pomoc udzielona ww. grupom dotyczyła m.in. warsztatów i szkoleń organizowane zarówno w siedzibie Poradni, szkołach³⁵ jak i w formie on-line, a tematami było m.in.

³⁵ np. w 2021 r. w SP nr 1 w Kościanie, SP w Bieżyniu, Przedszkole w Bronikowie oraz SP w Czempiniu, w 2022 r. w Przedszkolu nr 3 i nr 4 w Kościanie, SP 2 w Kościanie, I LO w Kościanie, SP w Czempiniu, w 2023 r. w Przedszkolu w Starych Oborzyskach, SP w Bronikowie.

„Urodzeni ze smartphonem”, „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, Postcovidowe wsparcie dzieci i młodzieży”, „Wspieranie rozwoju dziecka przedszkolnego – rola rodziców i wychowawców przedszkola”, „Komunikacja – jak mówić, żeby dziecko chciało nas słuchać”.

Specjaliści Poradni uczestniczyli w 15 interwencjach kryzysowych:

- sześciu w roku szkolnym 2020/2021 oraz
- dziewięciu w roku 2021/2022.

W roku 2022/2023 (I kwartał) specjaliści nie uczestniczyli w ww. działaniach.

(akta kontroli str. 387)

W ofercie na lata 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 nie było ujętych i w Poradni nie udzielano pomocy w formie:

- grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży,
- terapii dla rodzin,
- grup wsparcia,
- nie prowadzono mediacji.

Dyrektor wyjaśniła, że w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2023 r. w Poradni nie udzielano pomocy w formie:

- grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze względu na brak wystarczająco dużej bazy lokalowej oraz trudności logistyczne w zebraniu grupy (kwestia dostępności dzieci i rodziców z danymi deficytami w określonym czasie);
- terapii dla rodzin – brak zgłoszeń, wynikający z możliwości specjalistycznego wsparcia udzielanego przez placówkę medyczną na terenie powiatu zapewniającą pomoc lekarzy psychiatrów, psychologów i psychoterapeutów³⁶;
- grup wsparcia – prowadzono grupy wsparcia dla nauczycieli, ze względów logistycznych zawieszono grupy wsparcia dla rodziców, brak wystarczająco dużej bazy lokalowej oraz trudności logistyczne w zebraniu grupy;
- nie prowadzono mediacji – mediacje między rodzicami i nauczycielami były częścią spotkań w placówkach edukacyjnych.

(akta kontroli str. 176-181, 373)

NIK zwraca uwagę, że ww. formy bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej – dla pełnego wsparcia dzieci i ich rodzin – powinny należeć do zakresu realizowanych przez Poradnię zadań.

Na jednego specjalistę zatrudnionego w Poradni w latach objętych kontrolą udzielono rocznie (średnio) bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

- w 2020/2021 - 39 dzieciom/młodzieży, w tym trzy zajęcia indywidualne oraz 36 konsultacji i porad,
- w 2021/2022 – 46 dzieciom/młodzieży, w tym cztery zajęcia indywidualne, 14 konsultacji i porad oraz 26 uczniom i 16 rodzinom w ramach działalności informacyjno-szkoleniowej,
- w 2022/2023 (do 13 marca) 10 dzieciom/młodzieży, w tym dwa zajęcia indywidualne, dziewięć konsultacji i porad oraz w ramach działalności informacyjno-szkoleniowej siedmiu rodzinom,

(akta kontroli str. 149, 387)

W kontrolowanej próbie dotyczącej 30 przypadków³⁷ udzielenia bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom lub ich rodzicom:

³⁶ Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Kościanie.

³⁷ Tj. po dziesięć w każdym z lat objętych kontrolą. W ośmiu sprawach osobom zgłaszającym udzielono kilka form pomocy w trakcie jednej wizyty, np. doradztwo zawodowe oraz konsultacje.

- dziewięć spraw dotyczyło interwencji kryzysowych podejmowanych przez specjalistów z Poradni,
- 14 spraw dotyczyło porad zawodowych oraz pomocy przy wyborze dalszej ścieżki kształcenia,
- w sześciu przypadkach udzielono wsparcia psychologicznego,
- w dziewięciu sprawach specjaliści udzielili porad i konsultacji (innych niż porady zawodowe).

Zgłoszenia w znaczącej większości dokonywane były osobiście, tylko w jednym przypadku zgłoszenie oraz pomoc została udzielona w postaci porady telefonicznej, z której została sporządzona notatka służbowa. W 27 przypadkach zgłoszeń dokonywali rodzice (opiekunowie prawni), a w trzech po pomoc zgłosili się pełnoletni uczniowie³⁸. Zgłoszenia były ewidencjonowane w użytkowanym przez Poradnię programie komputerowym w momencie złożenia wniosku:

- w przypadku osób, które pierwszy raz korzystały z pomocy Poradni, zakładano akta klienta oraz nadawano indywidualny numer identyfikacyjny,
- dokumentacja dotycząca wsparcia udzielonego osobom, objętym wcześniej pomocą Poradni była dołączana do dokumentacji klienta będącej w jej posiadaniu.

(akta kontroli str. 382-386)

Dyrektor wyjaśniła, że *udzielenie bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej następowało w możliwie najkrótszym terminie a jego termin ustalany był ze specjalistą przypisanym do placówki oświatowej, do której dane dziecko uczęszczało, a w przypadku dziecka nieobjętego jeszcze obowiązkiem szkolnym, ze względu na jego miejsce zamieszkania. Specjaliści wyznaczali termin spotkania w oparciu o indywidualne terminarze, jednak w przypadku sytuacji nagłych, jak np. stan zdrowia lub interwencja kryzysowa, pomoc udzielana była bezzwłocznie.*

(akta kontroli str. 356)

Spośród 30 badanych spraw w jednym przypadku, w celu zdiagnozowania istoty problemu specjaliści Poradni przeprowadzili - za zgodą rodzica - rozmowy z pedagogiem szkolnym i wychowawcą klasowym³⁹. W pozostałych przypadkach pomoc klientom Poradni udzielana była we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 382-386)

3.7 W przypadku 10 opinii objętych szczegółowym badaniem pod kątem monitorowania efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁴⁰ stwierdzono, że działania te polegały na wizytach kontrolnych (w przypadku orzeczeń i opinii) oraz rozmów telefonicznych z rodzicami/opiekunami prawnymi (w przypadku udzielania bezpośredniej pomocy). Odstęp czasu pomiędzy wydaniem opinii a przeprowadzeniem wizyt kontrolnych wynosił:

- w trzech przypadkach - od 10 miesięcy do jednego roku,
- w pięciu przypadkach - od jednego roku do około dwóch lat⁴¹.

W ich konsekwencji pracownicy Poradni:

- w pięciu przypadkach wydali opinie o specyficznych trudnościach w uczeniu się,
- w jednym przypadku wydali opinię w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia,

³⁸ Zgłoszenia dokonane przez pełnoletnich uczniów dotyczyły porady w sprawie wyboru przyszłej ścieżki kształcenia oraz doradztwa zawodowego.

³⁹ Dotyczyło sprawy 8/2016 (zgłoszenie z 28 lutego 2023 r.) polegającej na udzieleniu porady zawodowej uczniowi klasy VIII oraz porady w sprawie wykluczenia dziecka przez rówieśników w klasie.

⁴⁰ W których zawarto zalecenia dotyczące wykonania ponownej diagnozy.

⁴¹ Maksymalny okres wynosił 23 miesiące.

- w jednym przypadku na wniosek rodzica wydano informację o wynikach diagnozy,
- w dwóch przypadkach, do 19 maja 2023 r. ponowna diagnoza nie została zakończona.

Spośród 30 spraw, w których klientom poradni udzielono bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w 17 przypadkach monitorowano efekty udzielonej pomocy, m.in. poprzez:

- rozmowy telefoniczne specjalistów z rodzicami i opiekunami prawnymi, z których każdorazowo sporządzane były notatki służbowe - w 10 przypadkach,
- przeprowadzenie pogłębionej diagnozy i badań, w wyniku których wydane zostały opinie, orzeczenia lub informacje o wynikach diagnozy - w siedmiu przypadkach.

Z pozostałych 13 spraw, dziewięć dotyczyło doradztwa zawodowego i pomocy przy wyborze dalszej ścieżki kształcenia, dwie dotyczyły interwencji kryzysowych (niezagrożających życiu), po których rodzice nie utrzymywali kontaktu z Poradnią, w jednym przypadku rodzice nie zgłosili się na umówioną wizytę kontrolną nie informując o tym fakcie pracowników Poradni, a w jednym przypadku sprawa dotyczyła porady dot. pracy z uczniem z problemem braku płynności mowy.

(akta kontroli str. 382-386)

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że *monitorowanie przez poradnię realizacji przez jednostki oświatowe zaleceń wynikających z wydanych opinii lub orzeczeń oraz efektywność udzielanej pomocy psychologiczno –pedagogicznej prowadzone było w następujący sposób:*

- *uzyskiwanie informacji zwrotnych od rodziców, podczas badań kontrolnych,*
- *podczas indywidualnych lub grupowych konsultacji z nauczycielami i specjalistami szkolnymi na terenie poradni bądź w ramach pracy terenowej,*
- *w przypadku wydawania opinii o pomocy psychologiczno – pedagogicznej w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia – dodatkowa analiza efektywności udzielanej pomocy,*
- *w ramach współpracy dyrektora poradni z dyrektorami przedszkoli i szkół – omawianie i analizowanie bieżącej sytuacji dziecka/ucznia w kontekście udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.*

(akta kontroli str. 371-373)

3.8 Wskazując bariery i trudności w świadczeniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej specjaliści zatrudnieni w Poradni podali, w szczególności:

- nieprzekazywanie opinii Poradni przez rodziców do placówek oświatowych,
- niedostateczna ilość specjalistów w szkołach, ich nadmierne obciążenie, co skutkuje zbyt krótkim czasem pracy z danym dzieckiem.

(akta kontroli str. 357-369)

4. Zakres i formy realizowanych zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły.

Spośród zadań wskazanych w § 2 pkt 3 i § 9 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni, w Poradni w latach 2020-2023 (do końca I kwartału) zrealizowano:

- z zakresu porad i konsultacji⁴²:

⁴² Specjaliści Poradni wypełniali formularze dotyczące ewidencji przeprowadzanych konsultacji i udzielanych porad.

- 197 indywidualnych porad i konsultacji udzielanych nauczycielom⁴³, wychowawcom lub specjalistom w zakresie rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży.
- dotyczących planowania i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego w 21 szkołach oraz
- trzech nauczycieli w trzech szkołach w zakresie rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- 22 porad przy udzielaniu i organizowaniu przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- trzech w zakresie określenia niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych,
- porady i konsultacje dla 22 nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

(akta kontroli str. 608-688)

- specjaliści Poradni uczestniczyli w spotkaniach z nauczycielami, wychowawcami specjalistami szkolnymi dotyczących:
 - dwa spotkania (w dwóch szkołach) - rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, w których udział wzięło łącznie 16 osób,
 - 14 spotkań dotyczących współpracy ze szkołami przy udzielaniu przez nie pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
 - jedno (w jednej szkole) dotyczące opracowywania i realizacji indywidualnych programów terapeutyczno-wychowawczych. Specjaliści Poradni,
 - 50 razy udzielali pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, a z pomocy skorzystały łącznie 293 osoby.

(akta kontroli str. 608-688)

- specjaliści Poradni jeden raz uczestniczyli w zebraniu rady pedagogicznej, na którym poruszany był problem rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży. W ww. zebraniu uczestniczyło 40 członków rady pedagogicznej. Ponadto, jeden raz specjaliści Poradni uczestniczyli w posiedzeniu rady pedagogicznej poświęconej podejmowaniu działań z zakresy profilaktyki uzależnień oraz cztery razy w posiedzeniu dotyczącym edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego. W spotkaniach tych uczestniczyło odpowiednio (łącznie) 67 i 175 osób.

(akta kontroli str. 608-688)

- prowadzenie oraz udział w warsztatach: w kontrolowanym okresie specjaliści Poradni przeprowadzili trzy warsztaty⁴⁴, których uczestniczyło 17 nauczycieli, a ich przedmiotem było rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, oraz pięć warsztatów dla 149 nauczycieli, których tematyką były działania z zakresu profilaktyki uzależnień.

(akta kontroli str. 392-607)

- Poradnia zorganizowała dwa spotkania grupy wsparcia poświęcone rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, w których udział wzięły

⁴³ W poszczególnych latach szkolnych: 2020/2021 - 115, 2021/2022 - 48 oraz w 2022/2023 – 34.

⁴⁴ M.in. szkolenie warsztatowe pn. "Mutyzm wyborczy-niechciana cisza" prowadzone w siedzibie Poradni,

łącznie cztery osoby. Spotkania odbywały się w siedzibie Poradni, zorganizowano również cztery razy wykłady i prelekcje w których uczestniczyło łącznie 47 nauczycieli, specjalistów szkolnych, oraz przeprowadzono siedem interwencji kryzysowych.

(akta kontroli str. 392-607)

- działalność informacyjno-szkoleniowa skierowana do nauczycieli oraz specjalistów szkolnych: specjaliści Poradni prowadzili ww. działalność w zakresie rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych (39 spotkań), planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego (trzy razy⁴⁵), profilaktyki uzależnień (sześć spotkań), edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego (cztery razy) oraz na udzielaniu wsparcia merytorycznego (cztery przypadki). Tematyka prowadzonych szkoleń było m.in. „postcovidowe wsparcie dzieci i młodzieży”, „Urodzenie ze smartphonem”, „Zachowanie agresywne – przeciwdziałanie agresji w szkole”, „Mutyzm wybiorczy – niechciana cisza”.

(akta kontroli str. 392-607)

- W ramach organizowanej i prowadzonej przez Poradnię sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, wychowawców, specjalistów szkolnych odbyło się 10 spotkań w których udział wzięło łącznie 85 osób. Ww. działania dotyczyły rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz udzielaniu i organizowaniu przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej – zadanie to było omawiane na wszystkich spotkaniach przy udziale ww. liczby osób. Ponadto, w ramach współpracy i samokształcenia udzielano pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych (cztery spotkania dla 33 odbiorców), podejmowano działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz innych problemów dzieci i młodzieży (cztery spotkania dla 45 osób) oraz prowadzono edukację dotyczącą ochrony zdrowia psychicznego (trzy spotkania dla 39 osób).

(akta kontroli str. 392-607)

W kontrolowanym okresie specjaliści Poradni nie prowadzili i nie uczestniczyli w mediacjach.

(akta kontroli str. 390-391)

Powyższe działania miały charakter stały i były ujęte w przesłanej do jednostek ofercie oraz informacjach o tematyce szkoleń realizowanych przez Poradnię. Faktyczna skala podejmowanych działań była zależna od zgłoszonego przez szkoły zapotrzebowania. Informacje o zakresie i formie realizowanych zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły oraz tematykę organizowanych szkoleń Dyrektor przekazywała na początku danego roku szkolnego do wszystkich placówek oświatowych z terenu działania Poradni. Z analizy list obecności osób⁴⁶ uczestniczących w organizowanych przez Poradnię szkoleniach i warsztatach wynika, że w ww. zajęciach uczestniczyli (z różną częstotliwością) nauczyciele i specjaliści ze wszystkich placówek oświatowych położonych na terenie działania Poradni. Zadania te były co do zasady realizowane przez Poradnię we własnym zakresie, za wyjątkiem wsparcia merytorycznego udzielanego nauczycielom, wychowawcom i specjalistom w zakresie działalności informacyjno-szkoleniowej, które było realizowane razem z Biblioteką Pedagogiczną w Kościanie oraz Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie.

(akta kontroli str. 393-395, 593-607)

⁴⁵ Spotkania pod nazwą „Noc zawodowców” przeznaczone były zarówno dla nauczycieli i uczniów.

⁴⁶ Tj. specjalistów i nauczycieli z placówek oświatowych leżących na terenie działania Poradni.

5. Organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Dyrektor wyjaśniła, że zadania polegające na przeprowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości pracy w zakresie wymagań stawianych wobec przedszkoli, szkół i placówek, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w procesie ewaluacji zewnętrznej oraz realizacji podstaw programowych nie były realizowane ze względu na brak zgłoszonych przez dyrektorów jednostek oświatowych potrzeb działań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 708)

6. Wielkość i struktura środków finansowych przeznaczonych na organizację i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Poradnia sporządzała projekty planów finansowych i przesyłała je do akceptacji organowi prowadzącemu. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły znaczące różnice pomiędzy proponowanymi a przyznanymi kwotami na funkcjonowanie Poradni:

- w 2020 r. proponowana kwota wydatków wynosiła łącznie 1 530 tys. zł, a kwota zaakceptowana w zatwierdzonym przez organ prowadzący planie finansowym wynosiła 1 479 tys. zł. Różnica w wysokości 51 tys. zł stanowiła 3,5% wysokości środków na wydatki ujęte w projekcie planu finansowego. Największe różnice w stosunku do projektu planu finansowego dotyczyły zwiększenia planowanego wynagrodzenia nauczycieli o 30 tys. zł oraz ograniczenia wydatków na doskonalenie zawodowe o 21 tys. zł.
- w 2021 r. proponowana kwota wydatków wynosiła łącznie 1 633 tys. zł, a kwota zaakceptowana w zatwierdzonym przez organ prowadzący planie finansowym wynosiła 1 578 tys. zł. Różnica w wysokości 55 tys. zł stanowiła 3,5% wysokości środków na wydatki ujętych w projekcie planu finansowego. Największe różnice w stosunku do projektu planu finansowego dotyczyły ograniczenia planowanych wydatków na szkolenia nauczycieli w wysokości 20 tys. zł., planowanych wpłat na pracownicze plany kapitałowe w wysokości 12 tys. zł oraz wydatków na zakup materiałów i wyposażenia w wysokości 9 tys. zł.
- w 2022 r. proponowana kwota wydatków wynosiła łącznie 1 626 tys. zł, a kwota zaakceptowana w zatwierdzonym przez organ prowadzący planie finansowym wynosiła 1 591 tys. zł. Różnica w wysokości 34 tys. zł stanowiła 2,1% wysokości środków na wydatki ujętych w projekcie planu finansowego. Największe różnice w stosunku do projektu planu finansowego dotyczyły zmniejszenia planowanych wydatków na wynagrodzenia nauczycieli o 15 tys. zł, zmniejszenia środków na zakup materiałów dydaktycznych o 5 tys. zł oraz zmniejszenia planowanej wartości zakupu usług pozostałych o 6 tys. zł,
- w 2023 r. proponowana kwota wydatków wynosiła łącznie 2 114 tys. zł, a kwota zaakceptowana w zatwierdzonym przez organ prowadzący planie finansowym wynosiła 2 080 tys. zł. Różnica w wysokości 33 tys. zł stanowiła 1,5% wysokości środków na wydatki ujętych w projekcie planu finansowego. Największe różnice w stosunku do projektu planu finansowego dotyczyły zwiększenia planowanego wynagrodzenia nauczycieli o 54 tys. zł, zmniejszenia wydatków na zakup energii o 65 tys. zł oraz ograniczenia wydatków na doskonalenie zawodowe o 20 tys. zł.

(akta kontroli str. 956-1007)

W kontrolowanym okresie, na funkcjonowanie Poradni poniesiono wydatki w łącznej wysokości 5 362,1 tys. zł, które w poszczególnych latach wyniosły:

- 1 428,5 tys. zł w 2020 r.,
- 1 617,6 tys. zł w 2021 r.,

- 1 709,7 tys. zł w 2022 r.,
- 606,3 tys. zł w 2023 r. (do 27 kwietnia 2023 r.).

Na tą kwotę składały się m.in.

- wynagrodzenia pracowników Poradni wraz z pochodnymi (tj. składkami na ubezpieczenie społeczne oraz fundusz pracy) – 4 248,4 tys. zł, co stanowiło 79,3% łącznych wydatków (1 177,8 tys. zł w 2020 r., 1- 239 tys. zł w 2021 r. 1 358,7 tys. zł w 2022 r. oraz 472,7 w 2023 r.),
- wydatki na szkolenia - 25 tys. zł, co stanowiło 0,5% łącznych wydatków (5,6 tys. zł w 2020 r., 9,5 tys. zł w 2021 r. 9,4 tys. zł w 2022 r. oraz 0,5 tys. zł w 2023 r.),
- zakup materiałów dydaktycznych dla specjalistów – 77,5 tys. zł, co stanowiło 1,4% łącznych wydatków (21 tys. zł w 2020 r., 33 tys. zł w 2021 r., 20,7 tys. zł w 2022 r. oraz 2,8 tys. zł w 2023).

Na pozostałe wydatki w kontrolowanym okresie składały się w szczególności: zakupy usług remontowych i usług pozostałych (łącznie 140,3 tys. zł) , zakupy materiałów i wyposażenia (134,4 tys. zł), zakup energii (63,3 tys. zł), odprowadzone odpisy na ZFŚS (172 tys. zł), wydatki związane z wypłatą dodatkowego wynagrodzenia rocznego nauczycieli (317 tys. zł) oraz wydatki inwestycyjne (103,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 956-987)

Pomieszczenia Poradni były w dobrym stanie technicznym, przeprowadzane przeglądy kończyły się wynikiem pozytywnym, a w razie potrzeby dokonywane były naprawy. Pomieszczenia były estetyczne i wyposażenie w narzędzia i materiały niezbędne do przeprowadzenia diagnozy i terapii⁴⁷. Poradnia posiadała gabinety specjalistów do pracy indywidualnej. Karty indywidualne klientów Poradni przechowywane były w sekretariacie w zamkniętych na klucz szafach. Specjaliści dysponowali sprzętem komputerowym oraz materiałami niezbędnymi w procesy diagnozowania klientów Poradni.

Budynek, w którym znajdowała się Poradnia nie był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – nie posiadał windy osobowej ani podjazdu dla wózków inwalidzkich. Powyższe zostało szczegółowo opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1008-1014)

Dyrektor Poradni wyjaśniła, że w jej ocenie [...] środki finansowe otrzymane od organu prowadzącego zaspokoili podstawowe potrzeby funkcjonowania placówki. Zabezpieczono środki zarówno na wynagrodzenie pracowników, dokształcanie nauczycieli oraz zakup materiałów i wyposażenia. W razie zaistniałych bieżąco potrzeb, dyrektor zwracał się z wnioskami o dodatkowe środki, które były rozpatrywane pozytywnie przez organ prowadzący.

(akta kontroli str.1016)

Z protokołu okresowej kontroli stanu technicznego budynku przeprowadzonej 25 marca 2023 r. wynika, że podczas ww. kontroli stwierdzono rysy na elewacji budynku od wewnętrznej strony wjazdu na posesję. Kontrole przeprowadziła osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej i architektonicznej. W protokole z kontroli zapisano, że *zarysowania przebiegają nad nadprożem i kierują się w stronę budynku oraz w pionie przy obustronnym podparciu podciągu. Stwierdzone ślady po zamocowanych płytkach szklanych mogą świadczyć o niestabilności elementów konstrukcyjnych, a obecny stan – w ocenie osoby dokonującej przeglądu – stanowi zagrożenie do bezpieczeństwa konstrukcji budynku.*

⁴⁷ Tj. testy psychologiczne i pedagogiczne, literatura fachowa, sprzęt do terapii metodami integracji sensorycznej.

Zalecono wykonanie ekspertyzy stanu technicznego podparcia podciągi oraz bezzwłoczne wykonanie tymczasowego wzmocnienia podparcia podciągu nad bramą wjazdową. Zalecenie dotyczące wykonania wzmocnienia podciągu zostało przez Dyrektora zrealizowane.

(akta kontroli str. 1033-1042)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Budynek Poradni, wobec istniejących barier architektonicznych i braku odpowiednich urządzeń do ich pokonywania, nie zapewniał pełnej dostępności do udzielanych świadczeń osobom z niepełnosprawnością ruchową. Uniemożliwiało to takim osobom samodzielne poruszanie się po budynku. Niedostępny był sekretariat, będący jednocześnie miejscem rejestracji klientów oraz pokój do integracji sensorycznej – które znajdowały się na pierwszym piętrze budynku. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogły natomiast swobodnie przemieszczać się po pomieszczeniach znajdujących się na parterze budynku.

Było to niezgodne z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁴⁸ nakładający na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Art. 6 tej ustawy precyzuje zakres minimalnych wymagań służących zapewnieniu takiej dostępności (w tym przypadku architektonicznej) poprzez instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń.

(akta kontroli str. 1008-1014)

Dyrektor wyjaśniła, że w celu zapewnienia dostępności osobom niepełnosprawnym do pomieszczeń poradni zostały podjęte następujące działania:

- pozyskano na potrzeby poradni pomieszczenia znajdujące się na parterze budynku, uprzednio zajmowane przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
- przeprowadzono modernizację pomieszczeń na parterze – poradnia uzyskała trzy dodatkowe gabinety z przeznaczeniem do badań dzieci i młodzieży w zakresie psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym oraz diagnozowania dzieci z Zespołem Aspergera, autyzmem i niepełnosprawnością ruchową,
- na stronie internetowej, w zakładce „Deklaracja dostępności” znajdują się informacje dotyczące możliwości kontaktu, uzyskania pomocy na parterze budynku w zakresie rejestracji, przeprowadzania diagnoz, konsultacji, porad,
- ponadto osoby zainteresowane terapią SI mogą uzyskać wsparcie na terenie Ośrodka Rehabilitacyjnego w Kościanie. Daje to klientom możliwość wyboru placówki, świadczącej wyżej opisane terapie.

(akta kontroli str. 1016-1032)

Z formalnoprawnego punktu widzenia, realizacja obowiązku nałożonego wskazanym wyżej przepisem ustawy o dostępności dotyczy przede wszystkim powiatu kościańskiego jako organu prowadzącego Poradnię, mającego zapewnić warunki do jej działania (art. 10 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego), ale także każdego podmiotu publicznego jakim jest Poradnia, będąca jednostką sektora finansów publicznych. NIK dostrzega, że Dyrektor Poradni podjęła działania w celu dostosowanie pomieszczeń znajdujących się na parterze budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. Niemniej nadal budynek Poradni nie zapewnia tym osobom pełnej dostępności do udzielanej pomocy.

⁴⁸ Dz.U. z 2022 r., poz. 2240.

IV. Uwagi i wnioski

- Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o dalsze podejmowanie działań w celu zapewnienia dostępności Poradni dla osób z niepełnosprawnością ruchową.
- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 7 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Jakub Łakomecki
Starszy inspektor k.p.

p.o. Dyrektor
Karolina Wirszyc-Sitkowska

.....
podpis

.....
podpis